

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Сударкіна С.П., Ларка М.І., Гнесіна Н.В.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Сучасна економічна наука має достатньо розвинену методологічну базу для здійснення якісного обліку та оптимізації витрат на виробництво як в цілому по підприємству, так і конкретно на одиницю кожного окремого виробу. Всі ці методи можна згрупувати наступним чином:

- * за об'єктами витрат – позаказний, попроцесний, попередільний методи;
- * за повнотою обліку витрат, які враховуються – методи прямих, повних, нормативних витрат;
- * за підходами до визначення методів розподілу непрямих витрат – метод експертних оцінок, метод базових показників, метод АВС;
- * за оперативністю обліку – методи фактичних, планових, нормативних витрат.

Кожен з цих методів має свої особливості та області застосування, які залежать від галузі промисловості, розміру підприємства, специфіки техніки та технології виробництва і т. ін. Але при всіх відмінностях методів та практики їх використання одне є загальним – це ретельний облік витрат в рамках обраного методу. Значення ретельного обліку для підвищення ефективності виробництва та господарства в цілому неможливо переоцінити, але ж останнім часом ця аксіома часто ревізується. Сутність логіки цих підходів полягає в тому, що в ринкових умовах для виробника найважливіше вкластися в ринкову ціну, щоб залишитися на ринку та забезпечити попит на свою продукцію. Це – неправильний та хибний підхід навіть в короткостроковому періоді. Річ у тім, що такий укрупнений підхід, який певною мірою описується методом «таргет-костінгу», не стимулює постійної клопіткої роботи, спрямованої на зниження операційних витрат. Крім того, при зміні рівня цін на ринку, а саме, при їх значному зниженні, виникає необхідність відповідного зниження і собівартості продукції з метою збереження звичного чи прийнятного рівня рентабельності, а це потребує часу на впровадження відповідних заходів. Тому такий підхід може бути, в якійсь мірі, виправданим лише на ринках з низьким рівнем конкуренції. А при високій конкуренції виробник повинен постійно відслідковувати не тільки динаміку цін, але й проводити постійний моніторинг і оптимізацію своїх витрат для збереження своїх ринкових позицій. Слід також зазначити, що застосування укрупнених методів обліку витрат призводить до цілої низки негативів, а саме – перевищення рівня витрат на виробництво, зростання сумарних витрат за період, і, найголовніше те, що за таких обставин підприємство фактично може існувати тільки в умовах ринку з низькою конкуренцією. Вихід на висококонкурентні ринки в цьому випадку є практично неможливим. Тому відновлення серйозної облікової роботи на підприємствах є надзвичайно актуальним. А проводити її необхідно з використанням сучасних ІТ-програм, які дозволяють не тільки вести облік витрат, а й контролювати та оптимізувати їх фактичний рівень.